

13 vragen aan prof. dr. Eric Ponette over de Vlaamse Beweging

Vanaf wanneer zat u in het OVV? Was dat als vertegenwoordiger van de VVA? Of van een andere vereniging?

Hoogstwaarschijnlijk was ik reeds vóór 1990 actief in het Overlegcentrum van Vlaamse Verenigingen (OVV) als voorzitter van de Vereniging Vlaamse Professoren Leuven (VVPL) (1984-1990) en zeker vanaf 1990 als voorzitter van het Verbond der Vlaamse Academici (VVA) (1990-1996).

Wanneer was u voorzitter van het OVV, en gedurende hoeveel jaar?

Peter De Roover werd door mij opgevolgd in oktober 2001 en Prof. Boudewijn Bouckaert volgde mij op in december 2003.

Welke markante gebeurtenissen grepen plaats tijdens uw voorzitterschap?

Vooreerst waren er specifieke activiteiten van het OVV of van het Aktiekomitee voor een Vlaamse Sociale Zekerheid (AK-VSZ), een werkgroep van het OVV:

° Op 3 maart 2002 ging in de aula Pieter De Somer te Leuven een meeting van het AK-VSZ door met als thema “Een Vlaamse SZ in Europees perspectief”. De organisator was Dr. Gui Celen en de sprekers waren Prof. Robert Senelle (Sociale Zekerheid in federale staten: Canada, Duitsland, Spanje, Verenigde Staten, Zwitserland) en Jan Van Doren, voorzitter Studiedienst VEV (Geldtransfers, mythe of realiteit?).

° Op 26 september 2002 verspreidde het OVV een persbericht in verband met de EU met 2 componenten:

1. Het OVV eist dat eerste-minister Guy Verhofstadt de ondertekening van het Kaderverdrag inzake de Bescherming van de Nationale Minderheden door minister Michel intrekt, aangezien dat verdrag, goedgekeurd door de Raad van Europa, bepaalt dat de Franstaligen zich in gans Vlaanderen kunnen beroepen op het statuut van nationale minderheid (het Nabholz verslag). Het OVV eist bovendien dat het Vlaams Parlement en de Vlaamse Regering het Kaderverdrag in geen geval ratificeren.
2. Het OVV eist dat minister-president Patrick Dewael namens de Vlaamse Regering een eigen vertegenwoordiging opeist in alle Europese structuren, de Raad van Europa inbegrepen.

In verband met punt 1 lieten minister-president Patrick Dewael en minister Paul Van Grembergen tijdens een ontmoeting met mevrouw Lili Nabholz-Heidegger op 29 april 2002 weten dat er in Vlaanderen geen minderheden zijn in de zin van het Kaderverdrag (Stuk 1089 [2001-2002]-Nr. 1F). Tot hier toe werd dat Kaderverdrag in het Vlaams Parlement niet geratificeerd.

In verband met punt 2 kan men op de webstek van het Departement Kanselarij en Buitenlandse Zaken van de Vlaamse Regering lezen dat Vlaanderen een eigen Algemene Afvaardiging heeft binnen de Permanente Vertegenwoordiging van België bij de EU (<https://www.fdfa.be/nl/organiseren-van-de-vlaamse-vertegenwoordiging-in-de-europese-instellingen>).

° Op 11 oktober 2002 verspreidde het OVV een persbericht waarin het zich verheugt over het initiatief van politici uit meerdere Vlaamse politieke partijen om een klacht in te dienen bij de Raad van Europa over de gebrekkige kennis van het Nederlands door vele artsen, verplegenden en andere personeelsleden in meerdere Brusselse ziekenhuizen. Het OVV hoopt dat de politici in Europa hierdoor zullen inzien dat niet de Franstaligen in Vlaanderen, doch wel de Nederlandstaligen in Brussel, worden gediscrimineerd.

Als gevolg van dit bericht besliste de Parlementaire Vergadering van de Raad van Europa op 25 november 2003 om de taaltoestanden in de Brusselse openbare ziekenhuizen te onderzoeken; bij een vooronderzoek vond het Letse parlements lid Boris Cilevics de klacht van de Vlaamse politici gegrond.

° Op 6 december 2003 sloot ik mijn OVV-voorzitterschap af met de organisatie en inleiding van een OVV-Statens-Generaal in een overvolle Schelp van het Vlaams Parlement te Brussel; tegelijk startte Prof. Boudewijn Bouckaert zijn voorzitterschap met de slottoespraak.

Het thema was “Vlaamse staatsvorming: Vlaanderen, Europa, wereld” met drie inleidende toespraken, elk gevolgd door discussie met drie moderatoren, met de medewerking van Jan Jambon, Theo Lansloot, Ria Heremans-Van Elslande, Peter De Roover, Hans De Belder en Professor Eric Suy.

° Als persoonlijke inbreng heb ik vanaf het begin van mijn mandaat als OVV-voorzitter gesteld dat onze strijd voor Vlaams zelfbestuur een meerwaarde krijgt door samenwerking met de andere volkeren in Europa en in de wereld. Die idee werkte ik uit in mijn brochure “Ben ik nu een Vlaming, een Belg, een Europeaan of een wereldburger?” (uitgegeven door Brijssinck Consult bvba, 2002) en in het boek “Hoe Vlaams zijn de Vlamingen? – Over identiteit”, met 20 auteurs, onder de redactie van Peter De Roover en mezelf (uitgegeven door het Davidsfonds, 2000).

Hierbij een citaat van Mahatma Gandhi in beide vermelde documenten: *“Om internationalist te zijn moet je eerst nationalist zijn. Internationalisme houdt in dat volkeren van verschillende streken of naties samen komen en het eens worden over een gemeenschappelijk beleid ... De inzet voor de eigen natie is niet in tegenspraak met de inzet voor de wereldgemeenschap.”*

Het drieluik Vlaanderen, Europa en de wereld werd grafisch vastgelegd in het OVV-logo: leeuw, sterren en wereldbol.

Een ander thema waaraan ik tijdens mijn OVV-voorzitterschap aandacht besteedde was de noodzaak om een evenwicht te vinden tussen immigratie en integratie.

Daarvan getuigt een tweede citaat uit beide hierboven vermelde publicaties: *“De*

aanwezigheid van grenzen betekent niet het oprichten van een muur: immigratie moet mogelijk blijven onder bepaalde voorwaarden. De inwijkelingen moeten zich aanpassen aan onze taal en rechtsregels, de immigratie mag een bepaald percentage van de oorspronkelijke bevolking niet overschrijden en de overheid moet gettovorming voorkomen. Onder die voorwaarden is assimilatie (bedoeld wordt: na meerdere generaties) mogelijk en zijn inwijkelingen voor mij welkom.”

Verder vermeld ik een aantal activiteiten van OVV-lidverenigingen, ondersteund door het OVV, tijdens mijn voorzitterschap:

° 14 september 2002: VGV-colloquium “Integratie van Preventieve en Curatieve Geneeskunde – Naar een Vlaams Gezondheidsbeleid” in De Schelp van het Vlaams Parlement te Brussel, met medewerking van Dr. Bart Garmyn, Dr. Dirk Dewolf, Guy Tegenbos en Dr. Jan Van Meirhaeghe.

° 2002: VGV-petitie tegen ontwerpdecreet van minister Marleen Vanderpoorten die voor de bachelors voorstelde dat 20 % van de cursussen in een andere taal kunnen gegeven worden en dat in de masters de taal volledig vrij wordt.

° 29 september 2002: Vlaamse betoging in Vilvoorde voor de splitsing van het kiesarrondissement Brussel-Halle-Vilvoorde.

° 9 november 2002: Symposium van het Doktersgild Van Helmont “Geïntegreerde Nederlandstalige Gezondheidszorg in Brussel en Omgeving” in het KBC-gebouw aan de Havenlaan te Brussel. Sprekers: Dr. Luc D’Hooghe, Reej Masschelein, Prof. Dr. Jan Peers, Dr. Ivan Bertels, Apotheker Hubert Van den Branden, Raf Bronselaer, Wilfried Boon, Prof. Dr. economie Jan Degadt en Dr. Milan Roex.
Prof. Jan Peers lanceerde er een nieuw idee: de oprichting van een netwerk van Nederlandstalig zorgaanbod in Brussel en omgeving door het in kaart brengen en laten samenwerken van alle reeds bestaande Nederlandstalige medische en paramedische structuren in één virtueel Vlaams ziekenhuis.
Dit initiatief kreeg vorm onder de naam ZORG-NET. In dat nieuwe netwerk staan huisartsen, specialisten, apothekers, verplegend personeel, tandartsen, ziekenhuizen en verzorgingstehuizen, evenals thuisverzorgers. Centraal in het hele netwerk staat de huisarts: die kan, wanneer hij zijn patiënt doorverwijst, via ZORG-NET een keuze maken, afgestemd op de noden van de hulpbehoevende.

° 18 mei 2003: Halle-Vilvoorde-Komitee en Vlaamse Volksbeweging, onder de auspiciën van het OVV, roepen op tot burgerlijke ongehoorzaamheid: “Ga stemmen maar weiger door niet te zetelen mee te werken aan de organisatie van alle verkiezingen in Vlaanderen waarbij de grondwettelijke indeling van het land in taalgebieden, gewesten en provincies niet wordt geëerbiedigd, en waarbij dus de Waalse en Frans-Brusselse kandidatenlijsten worden voorgelegd aan kiezers uit het

Nederlands taalgebied.” Dit als actie voor de splitsing van de kieskring Brussel-Halle-Vilvoorde.

° 24 juni 2003: Hoorzitting van Dr. André Lermينياux en Dr. Robrecht Vermeulen in de commissie voor Brussel en de Vlaamse Rand betreffende het collectief verzoekschrift van de Vlaamse Volksbeweging om geld vrij te maken voor de bouw en uitbating van Vlaamse ziekenhuizen in Brussel (ondersteund door het Vlaams Geneeskundigenverbond).

° Op 10 juli 2003 hield ik op uitnodiging van de vzw 11 daagse Vlaanderen-Europa in de stad Brugge als OVV-voorzitter de gulden sporen toespraak.

Enkele citaten:

“We moeten er de opiniemakers ook op wijzen dat Vlaanderen gastvrij is voor vreemdelingen die zich als gasten gedragen, die onze taal leren en onze rechtsregels eerbiedigen, zodat zij zich kunnen integreren en op termijn assimileren, zoals de Vlaamse inwijkelingen destijds in Detroit; een te omvangrijke immigratie en gettovorming verhinderen evenwel integratie. ... Laten we aan onze bevolking het doel en de aard van onze ontvoogdingsbeweging uitleggen als gericht op het voeren van een efficiënt beleid, sociaal bekommerd, gastvrij doch niet naïef, spontaan bereid tot samenwerking in de Europese Unie en genereus in de ontwikkelingssamenwerking op wereldvlak.”

° Periodiek Nieuwsbrief VGV sept-okt 2003: Artikel van Dr. Robrecht Vermeulen over het probleem van de contingentering van de artsen in België.

° 12 december 2003: Krantenartikel in De Tijd: “Vlaamse medische wereld wordt uitgelachen over het niet naleven van de artsencontingentering aan Franstalige kant”, gepaard met een petitie tegen de Franstalige eis om de contingentering af te schaffen. De petitie, georganiseerd door Dr. Louis Ide, werd ondertekend door 4.000 Vlamingen uit de medische wereld.

° 13 maart 2004: Open ledencongres van het Verbond van Vlaamse Medisch-Wetenschappelijke Verenigingen (VVMV) in het AZ Sint Maria te Halle met als thema “Een doelmatige gezondheidszorg vraagt sturing vanuit de eigen gemeenschap”. Organisatie door Dr. Chris Geens, met de medewerking van Dr. Eugeen De Bleeker, Prof. Dr. Jan Peers, Prof. Dr. Karel Geboes, Dr. Dirk Van Duppen, Chris Vander Auwera en Eric Ponette.

Tenslotte vermeld ik enkele activiteiten/gebeurtenissen buiten het OVV, al of niet met medewerking van het OVV, tijdens mijn voorzitterschap:

° 8 juni 2002: Vlaamse Conferentie in De Schelp van het Vlaams Parlement te Brussel onder het motto “Vlaanderen kom uit uw schelp”.

Die conferentie was een initiatief van de CD&V, georganiseerd door gewezen Vlaams minister-president Luc Van den Brande naar het brede middenveld en actoren uit de Vlaamse Beweging, met het doel te mobiliseren en het debat over de institutionele toekomst van Vlaanderen terug op gang te trekken op basis van de vijf resoluties van het Vlaams Parlement van 1999.

De conferentie kreeg de medewerking van CD&V-voorzitter Stefaan De Clerck, rector André Oosterlinck, Prof. Wim Moesen (economische aspecten), adjunct-directeur VEV-studiedienst Jan Van Doren (sociaaleconomische dynamiek van de staatshervorming), voorzitter van de Vlaamse Balies Geneviève Boliau (kwalitatieve rechtspleging) en actoren uit het OVV met Els Grootaers (Brussel), Guido Moons (Vlaamse stem bij de Europese besluitvorming), Luc Deconinck (verfransing van Vlaams-Brabant) en Eric Ponette (de volgende staatshervorming).

Luc Van den Brande sloot af met een pleidooi voor een tweeledig confederaal model voor België op basis van twee deelstaten Vlaanderen en Wallonië met daarnaast een specifiek statuut voor Brussel en voor de Duitstaligen.

° 10 oktober 2003: De burgemeesters en schepenen van bijna alle gemeenten van Brussel-Halle-Vilvoorde eisen dat de kieskring BHV vóór de Europese verkiezingen van juni 2004 gesplitst wordt. Die eis wordt gesteund door de Vlaamse regering en het Vlaams Parlement.

° In november 2003 publiceerde de KBC een studie over de geldtransfers uit Vlaanderen in het jaar 2002 ten bedrage van 5,43 miljard euro: 1,23 miljard via de verrichtingen van de federale overheid, 1,29 miljard via de financiering van gemeenschappen en gewesten, en 2,91 miljard via de Sociale Zekerheid.

U kende doorheen de verschillende decennia de OVV-voorzitters zoals Clem de Ridder, Adriaan Verhulst, Aloïs Gerlo, Paul Daels, Huguette De Bleecker-Ingelaere, Peter De Roover, Boudewijn Bouckaert, Matthias Storme ... Wie was de markantste en wat herinnert u zich van deze voorzitters?

Wijlen Clem de Ridder, voorzitter van het Davidsfonds, was een bedachtzaam, radicaal en charismatisch OVV-voorzitter. Hij was de initiatiefnemer voor de oprichting van het OVV.

Wijlen Adriaan Verhulst, voorzitter van het Willemsfonds, was als vrijzinnig liberaal overtuigd van het belang van de samenwerking met andere drukkinggroepen in de Vlaamse Beweging en was in 1965 betrokken bij de oprichting van het OVV, waarvan hij de eerste voorzitter werd. Hij was een goed redenaar.

Wijlen Aloïs Gerlo werd in 1966 voorzitter van het August Vermeylenfonds en in 1969 de eerste rector van de zelfstandige VUB waarvoor hij jarenlang had geijverd. Achtereenvolgens in 1972-73 en 1976-77 was hij OVV-voorzitter. Op 6 november 1976 spraken de Staten-Generaal van het OVV zich unaniem uit voor het tweeledig federalisme.

Wijlen Paul Daels werd voorzitter van de Vlaamse Volksbeweging in 1963 en in die functie was hij in 1965 medeoprichter van het OVV, waarin hij presidiumlid bleef tot zijn overlijden in 1989. Binnen het OVV stelde hij zich zeer actief op in verschillende gelegenheidssamenwerkingen, bvb. het Koördinatie-komitee Taalregeling Hoger Onderwijs.

Wijlen Huguette De Bleecker-Ingelaere was sociaal sterk geëngageerd, ook in haar Gentse thuisbasis. Zij was een sterk verenigende zeer charismatische dame.

Peter De Roover was als OVV-voorzitter een goede analist, een sterke debatvoerder en een harde werker.

Boudewijn Bouckaert startte met succes de dialoog met inwijkelingen; zijn redenaarstalent, gekruid met humor, was een troef.

Matthias Storme reikte met zijn snelle geest oplossingen aan voor moeilijke problemen.

Al deze voorzitters droegen, naar eigen inzicht en vermogen en in overleg met de vertegenwoordigers van de OVV-lidverenigingen, bij tot de uitvoering van de missie van het OVV om "het geweten en de stem van Vlaanderen permanent te confronteren met de politici."

Waarop bent u het meest trots met betrekking tot het OVV?

Ik ben trots op de bijdragen van het OVV aan de opbouw, stap voor stap, van een Vlaamse natie met steeds groeiend zelfbestuur ondanks de onvolkomenheden van de staatshervormingen die de sporen dragen van compromissen met de Franstaligen. Laten we toch niet vergeten dat de droom van een Vlaams Parlement en een Vlaamse Regering mede onder druk van het OVV gerealiseerd werd.

Ik ben ook trots op, en blij om, de doorgaans goede samenwerking tussen de vertegenwoordigers van de OVV-lidverenigingen en de daaruit gegroeide kameraadschap en individuele vriendschappen.

Waar heeft u het meest spijt van?

Dar er ook periodes waren waarin die samenwerking minder goed was.

De Vlaamse Beweging is een huis met diverse kamers. Zijn er diverse malen spanningen geweest tussen de gematigde en meer radicale vleugel?

Ik denk aan de periode rond het Egmontpact in 1977 en de perikelen rond de IJzerbedevaart in 1996.

Welke gebeurtenissen zijn de trendsetters geweest tijdens uw actieve periode in het OVV?

- ° Staatshervorming 1980: oprichting van de Vlaamse Raad (vanaf juni 1995 “Vlaams Parlement” genoemd, toen die Raad voor het eerst rechtstreeks verkozen werd).
- ° Na grondwetsherziening van 1980: installatie van de Vlaamse Regering.
- ° 8 februari 1995: Oprichting van het Aktiekomitee voor een Vlaamse Sociale Zekerheid (AK-VSZ).
- ° 3 maart 1999: de vijf resoluties in verband met de volgende staatshervorming, aangenomen door het Vlaams Parlement.
- ° 16 oktober 2000: Sint Hedwig-Lambermontakkoord met gedeeltelijke defederalisering van ontwikkelingssamenwerking.
- ° 1 oktober 2001: Start van de Vlaamse niet-medische zorgverzekering, als voorbode van een Vlaamse SZ. De verzekering voorziet ondersteuning van zorgbehoevende bejaarden en gehandicapten voor o.m. maaltijdbedeling, persoonlijke verzorging, boodschappen en oppas. De verzekering is verplicht voor de inwoners ouder dan 25 jaar van het Vlaamse Gewest en facultatief voor die van het Brussels Gewest.
- ° 7 december 2002: De VLD zet tijdens zijn congres de stap naar de confederale inrichting van België.
- ° 17 januari 2003: Prof. Jef Roos, VEV-voorzitter, houdt tijdens de nieuwjaarsreceptie van de Vlaamse Volksbeweging in De Schelp van het Vlaams Parlement te Brussel een pleidooi voor een tweeledig confederalisme met Brussel als bindmiddel.
- ° 2004: Start van OVV-dialoog met inwijkelingen onder voorzitterschap van Prof. Boudewijn Bouckaert.
- ° 2011: 6de staatshervorming (“Vlinderakkoord”) met overheveling van kinderbijlagen naar de gemeenschappen; goedkeuring van het akkoord op 19.12.13.
- ° 2012: Splitsing van het kiesarrondissement Brussel-Halle-Vilvoorde.
- ° februari 2021: Pleidooi van minister Annelies Verlinden voor staatsmodel “2 + 2”, bevestigd en uitgewerkt door Luc Van den Brande (de twee deelstaten Vlaanderen en Wallonië, en verder de Brusselse hoofdstedelijke stadsstaat en de Duitstalige deelstaat).

In 1995 werd bij u thuis het AK-VSZ opgericht als werkgroep binnen het OVV. Hoe evalueert u de werking van het AK-VSZ? Wat is haar grootste verdienste?

In de aanloop naar de oprichting van het AK-VSZ op 8 februari 1995 speelden publicaties van de Leuvense professoren economie de hoofdrol door het verband te leggen tussen de geldstromen uit Vlaanderen en o.m. de Sociale Zekerheid (SZ):

- ° Paul Van Rompuy en Valentijn Bilsen: 10 jaar financiële stromen tussen de gewesten in België, Leuvense Economische Standpunten, Ed. Centrum voor Economische Studiën, KU Leuven, juli 1988.

° André Alen, Jaak Billiet, Dirk Heremans, Koenraad Matthijs, Patrick Peeters, Jan Velaers – coördinatie door Paul Van Rompuy: Rapport van de Club van Leuven – Vlaanderen op een kruispunt – Sociologische, economische en staatsrechtelijke perspectieven, lannoo – Universitaire Pers Leuven, 1990, p. 140-151

Een andere belangrijke bron was het boek van Michel Dethée:

° Michel Dethée: Regionale analyse van de Sociale Zekerheid 1985-1989 in “Sociale Zekerheid en Federalisme”, H. Deleeck Ed., die keure, Brugge, 1991, p. 7-45

Op 14 september 1989 zette het Vlaams Geneesherenverbond (VGV) tijdens een persconferentie als eerste de problematiek van de geldtransfers uit Vlaanderen via de gezondheidszorg op de politieke agenda.

Op 14 maart 1992 organiseerde ik als algemene voorzitter van het Verbond der Vlaamse Academics (VVA) in Alden Biesen een ledenvergadering over het thema “Geldstroom van Vlaanderen naar Wallonië” met de medewerking van Prof. Dirk Heremans (KU Leuven) en Prof. E. Vande Velde (UGent) (Vivat Academia, nr. 80, mei-juni 1992).

Voor de goede werking van het AK-VSZ waren achtereenvolgens Walter Peeters, Gui Celen en Jürgen Constandt als voorzitter verantwoordelijk.

De werking bestaat hoofdzakelijk uit symposia en publicaties:

° Brochures formaat 14,8 X 21 cm: (zie www.akvsz.org)

- *Eric Ponette en Walter Peeters: Naar een Vlaamse Sociale Zekerheid, februari 1996*
- *Eric Ponette en Walter Peeters: Stemmen voor een Vlaamse Sociale Zekerheid en Fiscaliteit, mei 1997*
- *Matthias Storme, Boudewijn Bouckaert, Ludo Abicht, Walter Peeters, Eric Ponette en Jürgen Constandt: Naar een Vlaamse Sociale Zekerheid en Fiscaliteit, juli 1998*
- *Herman Deweerdt, Gui Celen en Eric Ponette: De kosten van de vergrijzing zijn in Vlaanderen lager dan in Wallonië, december 2006*
- *Herman Deweerdt en Gui Celen: Verslagboek symposium – vergrijzing en ontgroening, mei 2009*
- *Eric Ponette en Gui Celen: Actualisering van de geldtransfers uit Vlaanderen – Relativeringstechnieken van de geldstroom uit Vlaanderen, juli 2012*
- *Jürgen Constandt en Erik Stoffelen: Wie zal dat betalen? Wie heeft zoveel geld? maart 2019*

° Brochures formaat A4 (zie www.akvsz.org)

- *Gui Celen, Jürgen Constandt, Marc Diependaele, Walter Peeters en Eric Ponette: Dossier Vlaamse Sociale Zekerheid, november 2002*
- *Gui Celen, Frans Devos, Herman Deweerdt, Jan Peremans, Pol Jongbloet, Walter Peeters, Eric Ponette en Erik Stoffelen: Waar Maas & centen vloeien – Geldstromen binnen de Sociale Zekerheid, mei 2005*

- *Herman Deweerdt en Gui Celen: Transfers in de sociale sector 2003-2007, februari 2010*
 - *Gui Celen, Eric Ponette, Robrecht Vermeulen, Wim De Wit, Raf Verschueren, Jürgen Constandt en Erik Stoffelen: Uw Vlaamse sociale zekerheid na de zesde staatshervorming? april 2014*
 - *Pieter Bauwens, Gui Celen, Bernard Daelemans, Willy De Waele, Guido Moons, Jonas Naeyaert, Eric Ponette, Erik Stoffelen, Steven Utsi en Steven Vergauwen: De miljardentransfers: hoelang nog? – Krachtlijnen voor het veiligstellen van Vlaamse welvaart en welzijn – Verslagboek colloquium 3 oktober 2015, maart 2016*
- ° Hoofdstuk in boek:
- *Eric Ponette: De geldstroom – Tijdbom onder België, in: Ludo Beheydt, Frans Crols, Sooi Daems, Lieven van Gerven, Liesbet Hooghe, Herman van Impe, Peter De Roover: Tussen Taal en Staat – Vooruitkijken voor Vlaanderen, p. 59-72, Davidsfonds/Leuven, 1993*

Behalve het verzorgen van publicaties en het organiseren van symposia gingen meerdere bestuursleden van AK-VSZ (meestal 's avonds) de toer op tot in de kleinste uithoeken van het Vlaamse land met voordrachten over het waarom van een eigen Vlaamse SZ.

Evaluatie van de werking:

Mede als gevolg van de acties van het AK-VSZ kwam er beweging in drie SZ-dossiers waarover in het "Vlinderakkoord" (6de staatshervorming) onderhandeld werd; de uitvoering ervan werd in juli 2012 en december 2013 door de Kamer en de Senaat goedgekeurd:

° **Gezondheidszorgen en ouderenzorg** (gemeenschapsmateries – 4,2 miljard euro, waarvan 2,5 miljard naar Vlaanderen)

Volgende sectoren werden overgeheveld naar de gemeenschappen:

- het preventiebeleid, behalve bij pandemieën
- de mobiliteitshulpmiddelen voor gehandicapten
- de bijstand aan personen
- volledige bevoegdheid voor de rusthuizen, verzorgingstehuizen, centra voor dagverzorging en de tegemoetkomingen voor hulp aan bejaarden (THAB)
- een aantal revalidatie-overeenkomsten
- bepaalde facetten van de "eerstelijnszorgen"
- meer inspraak in het ziekenhuizenbeleid
- uitbreiding van de bevoegdheden inzake geestelijke gezondheidszorg.

Te bemerken valt dat:

° die overdrachten goed zijn voor (slechts) 13 % van de middelen van het RIZIV.

° voor Brussel het overgeheveld budget voor 77,8 % naar de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie (GGC) gaat, die in feite een structuur van het Brusselse Gewest is, en slechts voor 22,2 % naar de Vlaamse Gemeenschapscommissie

(VGC) en de Commission Communautaire Française (COCOF): dus in tegenstelling met resolutie nr. 4 van het Vlaams Parlement op 3 maart 1999, wordt meer dan $\frac{3}{4}$ van het budget voor de inwoners van Brussel geregionaliseerd in plaats van gecommunautariseerd.

° **Gezinsbeleid** (gemeenschapsmateries – 6,6 miljard euro, waarvan 3,8 miljard naar Vlaanderen)

De kinderbijslag evenals de adoptie- en geboortepremies worden volledig overgeheveld in principe naar de gemeenschappen maar voor Brussel in de praktijk naar het Gewest; de bevoegdheid wordt er namelijk uitgeoefend door de GGC (zie hoger).

Ook voor deze sector wordt flagrant ingegaan tegen resolutie nr. 4 van het Vlaams Parlement op 3 maart 1999.

° Aansluitend bij de werkloosheidsvergoedingen: **Arbeidsmarkt en tewerkstelling** (gewestmateries – 4,1 miljard euro, waarvan 2,2 miljard naar Vlaanderen)

Volgende sectoren werden overgeheveld naar de gewesten:

- activering van de werklozen en bijbehorende sancties
- uitgaven van dienstencheques
- een groot deel van het doelgroepenbeleid
- de plaatselijke werkgelegenheidsagentschappen (PWA's) en het outplacement-beleid
- het betaald educatief verlof, het industrieel leerlingenwezen en de loopbaanonderbreking in de publieke sector van de gemeenschappen en de gewesten.

Samengevat werd een goed begin gemaakt met de overheveling van (delen van) de Sociale Zekerheid vanuit de federale overheid doch in tegenstelling met de Vlaamse eis tot communautarisering, werd het ganse kinderbijslagenbeleid en het grootste deel van de gezondheidszorgen en ouderenzorg in Brussel geregionaliseerd. Voor die sectoren werd dus de band tussen de Vlamingen in Vlaanderen en die in Brussel doorgeknipt.

De grootste verdiensten van het AK-VSZ in deze operatie liggen in de tactiek en de volharding..

Het AK-VSZ motiveert zijn actie voor een Vlaamse SZ niet alleen door het leggen van eigen klemtonen en te wijzen op een grotere efficiëntie en op het belang van de responsabilisering tot een spaarzaam beleid, doch eveneens op de geldstroom uit Vlaanderen als gevolg van de huidige organisatie van de SZ. Die geldstroom haalt enerzijds Wallonië structureel niet uit het slop en belet anderzijds Vlaanderen de eigen noden te lenigen.

Het feit dat het 17 jaar duurde vooraleer de actie resultaat opleverde, wijst op een taaie volgehouden inzet van de ganse ploeg.

Hebt u een verklaring waarom de klassieke Vlaamse Beweging sedert de eeuwwisseling erop achteruit is gegaan, terwijl de politieke V-partijen bijna 50 % van de stemmen in Vlaanderen halen?

Een beweging die voor de realisatie van zelfbestuur de geleidelijkheid bewandelt, zoals de Vlaamse Beweging, is gelegitimeerd door het respect voor de democratie, doch heeft ook een nadeel. Wanneer stap voor stap het grootste deel van het onrecht wordt weggewerkt, vermindert geleidelijk de prikkel om de kroon op het werk te zetten. Dat is mijn hypothese in verband met het eerste deel van uw vraag. Bovendien zijn er rond en na de eeuwwisseling heel wat Vlaamse Beweegers naar de partijpolitiek overgestapt: dat verklaart beide elementen van uw vraag. Ook wijzigingen in de concrete politieke toestand rond de eeuwwisseling speelde wellicht een rol in de afgenomen slagkracht van de niet-partijpolitieke Vlaamse Beweging. De resoluties tot staats hervorming van het Vlaams Parlement op 3 maart 1999, gestemd met een grote meerderheid, onder impuls van minister-president Luc Van den Brande, konden rekenen op een groot enthousiasme in de klassieke Vlaamse Beweging en er werd met spanning uitgekeken naar de realisatie ervan. Doch de verkiezingen, volgend op de dioxinecrisis in het voorjaar van 1999, werden door de CVP verloren en Van den Brande verdween van het politieke toneel als minister-president en met hem de motor van de uitvoering van de genoemde resoluties. De CVP, die van de traditionele politieke partijen het meest meer Vlaamse autonomie genegen was, verdween bovendien gedurende twee legislaturen zowel uit de Vlaamse (1999-2004) als uit de federale regering (1999-2007). Het elan naar meer zelfbestuur was gebroken.

De stem van een onafhankelijke Vlaamse Beweging komt nauwelijks nog aan bod. Niet in de pers, noch in de media (radio, televisie). We komen zelfs meer aan het woord bij de Franstalige media. Is daar een verklaring voor?

Het recente verlies aan invloed van de niet-partijpolitieke Vlaamse Beweging heeft mijns inziens meerdere oorzaken.

Tijdens de legislatuur van federaal premier Charles Michel (11.10.2014 – 27.10.2019) kreeg de N-VA het verbod om communautaire eisen ter sprake te brengen: dat zorgde in die 5 jaren lange periode voor ongenoegen en moedeloosheid in de klassieke Vlaamse Beweging.

Daarbij kwam nog het verlamme gekibbel binnen het OVV over het dossier immigratie-integratie in de periode 2017-2019.

De coronapandemie vanaf begin 2020 heeft bovendien vele verenigingen stokken in de wielen gestoken: ook het OVV is daar niet aan ontsnapt.

Hoe kijkt u aan tegen de evolutie van de laatste jaren binnen het OVV? Hoe verklaart u dit? Had men dit kunnen voorkomen? Als overtuigde Vlaming die zich zo sterk heeft ingezet voor de zaak moet u dat toch erg veel pijn doen.

Aanvankelijk was er een consensus onder de lidverenigingen van het OVV om het dossier immigratie-integratie te bespreken en daarover een standpunt te formuleren. Doch reeds in de daartoe opgerichte werkgroep rees onenigheid over de voorwaarden voor immigratie en over de problemen van integratie van moslims. Tot mijn ontgoocheling kwam de Algemene Vergadering ondanks meerdere pogingen niet tot een consensus.

Dit had voorkomen kunnen worden indien het geduld en de luisterbereidheid groter waren geweest bij de bespreking van dit complexe en delicate dossier.

OVV-voorzitter Willy De Waele kon gelukkig een escalatie voorkomen en het nieuwe bestuur draaide de kibbelbladzijde om. Zo ligt de klemtoon binnen het OVV terug op "overleg".

U bent al lang actief in de Vlaamse Beweging? Ik veronderstel dat u veel documentatie heeft. Een mooi archief. Wat bent u van plan daarmee te doen?

Er zijn meerdere mogelijkheden, o.m. het Archief en Documentatiecentrum voor het Vlaams-nationalisme (ADV N) te Antwerpen, het Documentatie- en Onderzoekscentrum voor Religie, Cultuur en Samenleving, KU Leuven (KADOC) en het Documentatie- en Archiefcentrum over de Geschiedenis van de Vlaamse Beweging in het Bormshuis te Antwerpen.

Eric Ponette, 31 juli 2021